

Virrin Viesti

KESÄKUU 2022

MAAJUSSILLE KYLÄÄN ELOKUUSSA!

Virrin tilan 11. isäntä Kalle Hanhijärvi ja puolisonsa Niina Wunsch kutsuvat sukuseuralaiset Virrille viettämään kesäistä sukujuhlaa sunnuntaina 21.8.2022 klo 13 alkaen.

Ohjelmassa on muun muassa tilan esittelyä, musiikkia, arpajaiset sekä tietenkin perinteinen kyläluutakilpailu. Tarjolla on pitopöydän herkkuja tyrvääläisittäin ja kakkukahvit.

Tilaisuuteen voi saapua klo 12.30 alkaen, ohjelma alkaa klo 13. Sukuseura ottaa mielellään vastaan täydennystä arpajaisvoittopöytään.

Juhlapäivän voi halutessaan aloittaa osallistumalla messuun Tyrvään kirkossa klo 10. Messun jälkeen (noin klo 11 alkaen) sukuseura järjestää pienen hautausmaakierroksen Tyrvään kirkon hautausmaalla sekä kappelihautausmaalla Roismalassa. Huom! Hautausmaakierroksella ei ole yhteiskuljetusta.

Mukavaa kesää, nähdään elokuussa!

Terveisin
Sukuseuran hallitus ja toimihenkilöt

SUKUJUHLA VIRRILLÄ 21.8.2022

ILMOITTAUTUMINEN

15.8.2022 mennessä sukuseuran nettisivulla
virrit.yhdistysavain.fi tai puhelimitse
040 747 9562 / Pirjo Hernesniemi.

OSOITTEET

Virrin tila Virrintie 39, Sastamala
Tyrvään kirkko ja hautausmaa Kirkkokatu 1, Sastamala
Tyrvään kappelihautausmaa Virkatie 9, Sastamala

OSALLISTUMISMAKSU

Aikuiset 22 euroa / hlö
10–17-vuotiaat 10 euroa / hlö
alle 10-vuotiaat ilmaiseksi

Osallistumismaksu sisältää tarjoilun. Muistathan kertoa ilmoittautumisen yhteydessä mahdolliset erityisruokavaliot sekä osallistuvien lasten iät.

Maksu suoritetaan 15.8.2022 mennessä Virrin sukuseuran pankkitilille FI10 5661 0140 0000 59, viitenumero 202222.

ILMARIN ISOIN LÖYTÖ

Poikani Ilmari löysi toukokuussa 2021 rahakätkön 1700-luvulta. Rahat oli piilotettu, mutta kukaan ei koskaan noutanut rahoja piilostaan. Ehkä piilottajille kävi huonosti, tai he joutuivat pakenemaan. Mitä kätkö voi kertoa meille tänään?

Rahat löytyivät Viinijärveltä metsitetystä pellolta. Viinijärvi on taajama Liperin kunnassa, noin 30 kilometrin päässä Joensuusta. Alueella on ollut asutusta jo kivikaudella.

Löytyneistä rahoista nuorin on vuodelta 1742. Venäjän miehitys Suomessa, pikkuviha, ajoittui vuosille 1742–1743. Venäläisten hävitysvimma kohdistui lähinnä itäiseen Suomeen, jossa oli käyty taisteluja. Kapinahankkeiden pelossa Venäjän ote suomalaisista kiristyi pikkuvihan viimeisinä kuukausina. Niskuroivia talonpoikia saatettiin tuomita raipparangaistuksiin. Suurin terrori kohdistui Ilomantsiin, jossa poltettiin neljätoista kylää. Ilomantsi on noin 100 kilometriä itään Viinijärveltä.

Sota päättyi Turun rauhaan 7. elokuuta 1743. Venäjä oli harkinnut ottavansa tavoitteikseen joko koko Suomen liittämisen Venäjään tai itsenäisen puskurivaltio Suomen muodostamisen. Luultavasti löydetyt rahat piilotettiin juuri pikkuvihan vuoksi. Viinijärvellä viholliselta piiloon kaivettiin kymmeniä kuparikolikoita, yksi hopeakolikko sekä ploomurahoja, jotka painoivat muutamia kiloja.

Kiertävät kolikot

Maailmanhistoriaa pystyy seuraamaan metallikolikoista. Yksi tuhat vuotta vanha kolikko on nähnyt sodat ja rauhat, nälänhädät, rutot ja muut taudit, palatsin loiston ja rappion sekä rahvaan arjen ja juhlat. Ennen kädestä käteen kiertäneet vanhat rahat ovat kulkeutuneet numismaatikoille tai museoihin, joissa niitä käsitellään huolella hanskat käsissä.

Ploomurahojen historia alkoi vuonna 1644, kun kolmikymmenvuotinen sota (1618–1648) oli vielä käynnissä Euroopassa. Sodassa Ruotsi ja Tanska pyrkivät laajentumaan Itämeren etelärannikolle. Ensimmäiset ploomurahat painoivat lähes 20 kiloa. Ne olivat nimellisarvoltaan 10 taalaria ja vastasivat ostovoimaltaan

40 hopeamarkkaa. Ploomurahat herättivät aikoinaan ihmetystä maailmalla, olivathan pyöreät kolikot olleet käytössä jo yli 2000 vuotta.

Löydetyissä suorakulmaisissa ploomurahoissa on joka kullmassa leima, jossa on Ruotsin kruunu, kirjaimet FRS ja vuosiluku. FRS on lyhenne latinasta *Fridericus Rex Sveciae*. Se viittaa Ruotsin kuningas Fredrik I:een (1676–1751), joka hallitsi vuosina 1720–1751. Ploomurahat lakkasivat olemasta laillisia maksuvälineitä vuonna 1777, mutta niillä oli edelleen kuparin arvo.

Ploomurahat olivat raskaita eivätkä ne siirtyneet kevyesti kädestä käteen. Eräässä perinnönjaossa pojalle lähetettiin reellä ploomut ja tyttären osuus, puolet pojan ploomuista, jätettiin portaille, josta tuleva avosiippa saattoi ne noutaa. Nykyisinkin puhutaan veronkannosta, mutta 1700-luvulla veroa todella kannettiin. Verot maksettiin ploomurahoilla ja tarvittiin hevonen (ja reki) rahojen kantamiseen. Tavallinen ihminen kuljetti ploomurahoja naruilla kiedottuna repussa tai tuohikontissa.

LÖYDETYISSÄ SUORAKULMAISISSA PLOOTURAOISSA ON JOKA KULMASSA LEIMA, JOSSA ON RUOTSIN KRUUNU, KIRJAIMET FRS JA VUOSILUKU. FRS ON LYHENNE LATINASTA FRIDERICUS REX SVECIAE.

Ruotsissa oli kuparin ylituotantoa ja sen kuparintuotanto oli yli puolet koko maailman kuparintuotannosta. Silloinen suuri kupariyhtiö Stora Kopparbergs Bergslags on edelleen toiminnassa, mutta metsäteollisuudessa. Ruotsi halusi pitää kuparin maailmanmarkkinahinnan korkeana. Hinnan säätely onnistui parhaiten, kun ulkomaille vietiin rahaksi leimattuja kuparilevyjä. Ulkomailta rahat sulatettiin ja käytettiin muihin

kupariesineisiin. Ruotsissa ja siihen kuuluneessa Suomessa ploomurahat olivat runsaasti käytössä maksuvälineenä. Siihen aikaan ajateltiin, että rahan metallimäärän tulee vastata rahan nimellisarvoa. Kuparirahojen piti siis olla paljon suurempia kuin kulta- tai hopearahojen.

Ploomurahoilla oli hyötyjä

Yksi ploomuraha saattoi korvata 700 äyrin rahaa ja oli varmasti helpompi kantaa ploomua kuin äyrejä, joista muutama olisi voinut tippuakin. Ploomuja oli halvempaa valmistaa kuin pyöreitä rahoja. Ploomurahat olivat raskaan painonsa ansiosta käytännöllisiä laivan pohjalastina, mutta niillä oli arvoa myös kaupankäynnissä määränpäässä. Kun Ruotsi luopui ploomurahoista rahauudistuksessa 1777, se myi suuren osan ploomuista Tanskaan. Kalastajat löysivät 1987 Etelä-Afrikan rannikon edustalla 1783 uponneen Nicobar-laivan, joka oli matkalla Tanskan Intiaan lastinaan ploomurahoja.

1720-luvulla puolen taalerin ploomurahalla sai miehen paidan. Ruotsinkielinen virsikirja maksoi kolme taaleriala ploomurahoilla, mutta olutta sai yhdellä ploomutaalerilla neljä kannua kaksinkeräistä olutta.

Viinijärveltä löytyi myös yksi hätäraha. Ruotsissa laskettiin 1715–1718 liikkeelle ns. rahamerkkejä eli hätärahoja (nödmyn). Suuri Pohjan sota käytiin vuosina 1700–1721 ja Ruotsin vastustajiin lukeutuivat Venäjä, Saksi, Tanska ja Puola-Liettua sekä vuodesta 1715 myös Preussi ja Hannover. Sodissa rahaa kuuluu tunnetusti paljon. Hätär rahat ovat pieniä kuparikolikoita, joihin on arvoimerkinnäksi merkitty yksi taaleri hopearahaa. Rahan metallin arvo ei vastannut rahan nimellisarvoa. Valtion tarkoituksena oli, että ihmiset vaihtaisivat ploomutensa näihin hätärahoihin. Hanke onnistui huonosti ja hätärahojen suuri määrä aiheutti inflaatiota. Valtio yritti korjata rahatilannetta sulattamalla

vanhoja tykkejään ploomurahaksi. Jotkut yksityisetkin saivat oikeuden tehdä kuperistaan rahaa ja muutamat seurakunnat löivät kuparikattonsa ploomurahaksi parantaakseen talouttaan. Hätärahat kerättiin pois markkinoilta 1719, mutta Fredrik I:n hallintokauden alussa niitä laskettiin päälle lyötyinä uudelleen markkinoille.

Metallinetsintä harrastuksena

Ilmari on harrastanut metallinetsintää kuusi vuotta ja löysi nyt aarteen, jota harvoin sattuu kohdalle. Hän on kolunnut monet pellot, pihat ja metsät, mutta koskaan aiemmin kohdalle ei ole sattunut historiallisesti yhtä arvokasta löytöä. Metallinetsin alkoi pitää kovaa meteliä, ja usein se jo antaa etsijälle toiveen jostain kiinnostavasta. Muutaman kolikon löydyttyä hän saattoi todeta löytäneensä vanhan rahakätkön – ja näin haave aarrelöydöstä toteutui.

Muinaismuistolain mukaan maasta löydetty yli 100 vuotta vanhat esineet kuuluvat valtiolle ja laki velvoittaa löytäjän ilmoittamaan niistä Museovirastoon. Niiden myyminen esimerkiksi huutokaupassa on lainvastaista, paitsi, jos on saanut Museovirastolta luvan pitää ne itsellään. Jotkut ovat silti yrittäneet salaa rikastua löydöillään, mutta ovat jääneet kiinni tullissa ja saaneet syytteen. Ilmarin löytö on nyt Pohjois-Karjalan museossa Joensuussa puhdistettavana, jonka jälkeen se asetetaan osaksi näyttelyä. Löytämiään rahoja ei saa ryhtyä itse puhdistamaan edes valokuvausta varten.

Metallinetsinnässä ei voi ikinä tietää, mitä löytyy. Entisaikaan oli tapana upottaa peltoihin mm. ortodoksisia ristejä hyvää sato-onnea tuomaan, joten sellaisiinkin metallinetsijä saattaa törmätä. Sormustin 1800-luvulta, harvinainen hopeakolikko, venäläiset tipparahat, suojeluskunnan pinssi... Jokainen löytö valottaa sitä, millaisia ihmisiä alueella on

**MUINAISMUISTOLAIN MUKAAN
MAASTA LÖYDETYT YLI 100
VUOTTA VANHAT ESINEET
KUULUVAT VALTIOLLE JA
LAKI VELVOITTAÄ LÖYTÄJÄN
ILMOITTAMAAN NIISTÄ
MUSEOVIRASTOON.**

Nämä metallinetsimellä maasta löydetty ploomut ja kolikot ovat nyt Pohjois-Karjalan museon hallussa. Kuva: Ilmari Karvinen

liikkunut ja millaiset ovat olleet puitteet asumiselle ja muulle elämälle. Löytöjen kautta oppii paikallishistoriaa ja siihen herää kiinnostusta. Esineiden alkuperän selvittäminen on palapelin rakentamista ja tuntemattoman kuvittelua.

Metallinetsintä on ensisijaisesti reippailua ulkoilmassa. Harrastukseen kuuluu paljon aikaa, ja laitteisiin saa upoamaan rahaa. Tärkeintä ei ole saalis, vaan elämys, ja aina voi löytyä jotain kiinnostavaa myös luonnosta. Parhaat metallinetsintäpajat ovat siellä, missä ihmiset ovat kulkeneet, usein vesistöjen äärellä. Myös vanhoista kartoista voi tehdä päätelmiä asutuksen ja markkinapaikkojen sijainneista. Kevät ja syksy ovat parhaat ajat etsintään, sillä kesällä kasvusto on niin pitkä, että se hankaloittaa etsintää. Myös peltojen kylvöt on syytä huomioida, vastakylvetyllä pellolla ei ole suotavaa kaivaa. Löydöt tehdään yleensä 5–20 senttimetrin syvyydeltä tai maan pinnalta.

90 prosenttia löydöistä on metalliroskaa, kuten pullonkorkkeja tai muuta ihmisten jättämää metalliromua sekä maatalouteen liittyvää esineistöä kuten hevosenkenkiä. Toisaalta nämäkin löydöt voivat olla kiinnostavia. Lapsuudenkotini pihasta löytyi vanha Shellin

Lentävä maailma -keräilyraha. Sain ja keräsin aikoinaan näitä rahoja, kun isä tankkasi bensaa autoon. Yhdestä rannasta löytyi vanhoja limonadipullon korkkeja. Muistin, kuinka limonadipullot olivat pieniä ja niissä oli vedettävät metalliset sulkimet. Se, että löytö on 30 vuottakin vanha, saattaa nostaa vanhoja muistoja mieleen.

Metsähallituksen hallinnoimilla valtion mailla saa käyttää metallinetsintä jokamiehen oikeudella osoittamaan metalliesineiden sijainteja, mutta maaperän kajoamiseen pitää hakea maanomistajan lupa. On ehdottoman tärkeää kysyä aina maanomistajan lupa kaivamiseen ja pitää huolta siitä, että paikka myös jää siistiin kuntoon, esimerkiksi täyttämällä kaivetut kuopat. Museovirasto ylläpitää aineistoa muinaisjäännösten löytöpaikoista ja niiden suoja-alueista.

Etsin Museoviraston nettisivulta Sastamalasta löydettyjä muinaisjäännöksiä ja niitä löytyi jopa 550 kappaletta. Vertailuksi Helsingistä löytyi 1059 ja Liperistä 201 kohdetta. Merkittäviä rahalöytöjä on tehty mm. Ulvilassa, Maskussa, Isosakyrössä, Lammilla ja Ikaalisissa.

Saila Seppo

JÄSENMAKSUT 2020–2024

Virrin sukuseuran vuosittainen jäsenmaksu on 10 euroa ja se maksetaan tilille **FI10 5661 0140 0000 59 (OKOYFIHH)**.

Vuoden 2020 viitenumero 20200

Vuoden 2021 viitenumero 20213

Vuoden 2022 viitenumero 20226

Vuoden 2023 viitenumero 20239

Vuoden 2024 viitenumero 20242

Jos maksaa useamman maksun samalla kertaa, on selvintä käyttää viitenumeron sijaan viestiä, josta selviää kenen jäsenmaksusta on kyse ja mille vuodelle tai vuosille.

Taloudenhoitaja Pirjo Hernesniemeen kannattaa olla rohkeasti yhteydessä, jos maksuissa on epäselvyyttä tai kysyttävää.

Lämmin kiitos uskollisille sukuseuralaisille!

SUKUSEURAN TUOTTEET

Puiset myyntituotteemme, juustotarjotin, pieni kello ja iso kello, ovat palvelleet hyvin ja varsin pitkään. Loput tuotteet myydään varastohinnalla:

Juustotarjotin/leikkuulauta 8,00 €

Pieni kello 11,00 €

Iso kello 14,00 €

Tuotteita voi tilata milloin tahansa, vaikka nettisivun tai taloudenhoitajan kautta, jolloin hintaan lisätään postituskulut. Vuosikokouksessa on hyvä tilaisuus ostaa mukaan vaikka useampikin tuote itselle tai lahjaksi. Pidetään huoli, että nämä kauniit esineet tulevat käyttöön!

HALLITUS JA TOIMIHENKILÖT

Jari Lehti, pj.
050 309 0322, j.lehti@saunalahti.fi

Johanna Tanni, vpj. ja sihteeri
0400 908 410, tanni.johanna@gmail.com

Pirjo Hernesniemi, jäsen, taloudenhoitaja
040 747 9562, hernesniemi.pirjo@gmail.com

Saila Seppo, jäsen, arkisto- ja tiedotusasiat
saila.seppo@hotmail.fi

Sanna Jalaskoski, jäsen, tiedotusasiat
sanna.jalaskoski@gmail.com

Eija Rajala, jäsen
eijakristiina.rajala@gmail.com

Taina Virta, jäsen
taina.virta@tamperelainen.org

Leena Virri-Hanhijärvi, jäsen
virri.leena@gmail.com

Tuija Heino-McRobert, jäsen
tuijamcr@hotmail.com

Osmo Särkilahti, arkistonhoitaja emeritus
0400 782 894, osmo.sarkilahti@pp.inet.fi

Hallituksen erovuoroisuusjärjestys:

2024: J. Lehti, P. Hernesniemi, S. Seppo, E. Rajala

2027: T. Virta, J. Tanni

2030: L. Virri-Hanhijärvi, S. Jalaskoski, T. Heino-McRobert

VIRRIN SUKUSEURA VERKOSSA:

www.virrit.yhdistysavain.fi